

B I P T

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

BESLUIT VAN DE RAAD VAN HET BIPT

VAN 3 DECEMBER 2018

BETREFFENDE

**DE TOEWIJZING VAN EXCLUSIEVE FREQUENTIEBANDEN VOOR HET
GEBRUIK VAN STRAALVERBINDINGEN**

EN

RADIO-INTERFACE E18 (26 GHz-BAND)

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding.....	3
2.	Wettelijk kader	3
3.	26 GHz-band	3
4.	Openbare raadpleging.....	4
5.	Reactie van het BIPT op de ontvangen bijdragen.....	4
6.	Samenwerkingsakkoord	5
7.	Besluit.....	5
8.	Beroepsmogelijkheden	6
	Bijlagen. Specificatie van radio-interface E18.....	8

1. Inleiding

Dit besluit betreft in essentie de toewijzing aan Telenet Group, Proximus en Orange Belgium van exclusieve frequentiebanden voor het gebruik van straalverbindingen.

Het besluit vervangt het besluit van de Raad van het BIPT van 16 januari 2015 *betreffende de toewijzing van exclusieve frequentiebanden voor het gebruik van straalverbindingen*. In vergelijking met het besluit van 2015 worden extra frequentiebanden toegewezen aan Telenet Group.

De toewijzing van exclusieve banden betreft alle banden die worden gebruikt voor straalverbindingen. Het besluit slaat echter meer specifiek op de toekomst van de 26 GHz-band, die beschouwd wordt als een band die een pioniersrol zal spelen voor 5G in Europa.

Het besluit betreft ook een wijziging van radio-interface E18 betreffende de digitale straalverbindingen die werken in de 26 GHz-band.

2. Wettelijk kader

Krachtens artikel 33, derde lid, van het koninklijk besluit van 18 december 2009 *betreffende de private radiocommunicatie en de gebruiksrechten voor vaste netten en netten met gedeelde middelen*, kan het BIPT beslissen om exclusieve frequentiebanden toe te wijzen aan bepaalde gebruikers die een groot aantal verbindingen tot stand willen brengen. In die banden kunnen verbindingen in gebruik worden genomen zonder dat er van het BIPT een vergunning verkregen is. In het onderhavige geval stellen de gebruikers alles in het werk om deze verbindingen tot stand te brengen volgens de regels der kunst. Krachtens artikel 33, vierde lid, worden de vergunningen ten minste een keer per jaar geregulariseerd.

Krachtens artikel 40 van de wet van 13 juni 2005 *betreffende de elektronische communicatie* is het BIPT bevoegd voor het uitvoeren van technische voorschriften betreffende het gebruik van de radioapparatuur. Op basis daarvan vaardigt het BIPT de gewijzigde radio-interface E18 uit.

3. 26 GHz-band

Tijdens de Wereldradioconferentie van 2015 is de band van 24,25-27,50 GHz geïdentificeerd als een van de banden die in aanmerking kwamen voor IMT-2020¹. Daarom zijn op het niveau van de ITU-R² de studies aangevat en zou er een beslissing genomen moeten worden tijdens de volgende Wereldradioconferentie in 2019.

In zijn advies van 30 januari 2018, getiteld "*RSPG Second Opinion on 5G networks (Strategic Spectrum Road Map Towards 5G for Europe)*", gaat de RSPG³ ervan uit dat de band van 24,25-27,5 GHz een pioniersrol zal spelen, boven 24 GHz, voor 5G in Europa.

In België wordt de 24,5-26,5 GHz-band intensief gebruikt voor straalverbindingen. Delen van die band zijn overigens toegewezen aan Telenet Group en aan Orange Belgium.

Hoewel een herschikking van de band van 24,5-26,5 GHz voorbarig is, is het voorzichtiger om in die band geen nieuwe apparatuur voor straalverbindingen meer te installeren. Concreet zullen de betrokken operatoren de bestaande verbindingen kunnen blijven gebruiken met de bestaande apparatuur ofwel, de bestaande apparatuur hergebruiken voor nieuwe verbindingen. Radio-

¹ IMT-2020 is de naam die de ITU (Internationale Telecommunicatie Unie) geeft aan de mobiele 5G-systemen.

² Radiocommunicatiesector van de ITU.

³ *Radio Spectrum Policy Group*.

interface E18 wordt dienovereenkomstig gewijzigd (zie de punten 5 en 6 van deel 7, en de bijlage).

4. Openbare raadpleging

De openbare raadpleging over het ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT *betreffende de toewijzing van exclusieve frequentiebanden voor het gebruik van straalverbindingen, en radio-interface E18 (26 GHz-band)* liep van 18 juli tot 17 augustus 2018.

De volgende belanghebbende partijen hebben een bijdrage geleverd:

- Orange Belgium
- Proximus;
- Telenet Group.

Proximus herinnert het BIPT aan zijn verzoek om in totaal te kunnen beschikken over minimaal 224 MHz duplex in de 38 GHz-band, d.w.z. te kunnen beschikken over 56 MHz duplex extra in die band.

Orange Belgium vindt het verbod om apparatuur te kopen die in de 26 GHz-band werkt, voorbarig. Orange Belgium zou verkiezen dat het BIPT beslist dat het aantal verbindingen in de 26 GHz-band niet meer mag stijgen na een te bepalen datum, ten vroegste zes maanden na de datum van het besluit. Het voordeel van die aanpak zou zijn dat de bestaande operatoren de kans krijgen om nieuwe apparatuur te bestellen in geval van defecte apparatuur of voor upgrades.

Telenet Group is van oordeel dat het ontwerpbesluit rekening houdt met zijn vorige opmerkingen, namelijk zijn behoefte aan 2 GHz duplex⁴ in de E-band⁵ om te voldoen aan zijn plannen voor toekomstige uitrol en de mogelijkheid om de capaciteit van zijn verbindingen te verhogen.

Orange Belgium heeft de E-band niet onmiddellijk nodig, maar acht het gebruik ervan hoogstwaarschijnlijk met de toekomstige uitrol van 5G, vanaf 2020. Orange Belgium wenst dus op middellange termijn toegang te krijgen tot een exclusief blok in die band. Een band van 2 GHz duplex toegewezen aan een operator zou extreem hoge bitsnelheden mogelijk maken. Gelet op de beperkte capaciteit van de band zou het echter problematisch zijn dat het BIPT 40% (2 GHz duplex op een totaal van 5 GHz duplex) van die veelbelovende band toewijst aan slechts één operator zoals bepaald in het ontwerp van besluit⁶.

5. Reactie van het BIPT op de ontvangen bijdragen

Aan het verzoek van Proximus om in totaal te kunnen beschikken over ten minste 224 MHz duplex⁷ in de 38 GHz-band kan worden voldaan. Proximus zal echter een bestaande verbinding in de extra subbanden in Aarlen moeten beschermen. De technische karakteristieken van die verbinding, alsook de criteria inzake bescherming zullen worden bezorgd aan Proximus.

Binnen enkele jaren zal heel waarschijnlijk een herschikking van de band 24,5-26,5 GHz noodzakelijk zijn om daar 5G te kunnen invoeren. Het is overigens mogelijk dat in het toekomstige regelgevingskader voor 5G een systeem van schadeloosstelling wordt vastgesteld voor de gebruikers van straalverbindingen in de 26 GHz-band. De installatie van nieuwe apparatuur voor straalverbindingen in de 26 GHz-band zou niet alleen een herschikking ingewikkelder maken, maar zou eventueel ook de bedragen van de schadeloosstellingen doen

⁴ 71125,0-73125,0/81125,0-83125,0 MHz (zie punt 1.8 van deel 5 van het ontwerpbesluit).

⁵ Frequentiebanden 71-76 GHz en 81-86 GHz.

⁶ Toewijzing aan Telenet Group van 71125,0-73125,0/81125,0-83125,0 MHz (zie punt 1.8 van deel 5 van het ontwerpbesluit).

⁷ 37674,0-37898,0/38934,0-39158,0 MHz (zie punt 2.3 van deel 7).

stijgen. Vandaar dat het BIPT een overgangstermijn van een maand na de publicatie van het besluit als einddatum voor het op de markt brengen van de apparatuur in kwestie als redelijk ziet.

Gelet op de interesse van andere operatoren voor de E-band, zal het BIPT in die band geen 2 GHz duplex toewijzen aan Telenet Group. Het toewijzen van 2 GHz aan één operator (op een totaal van 4,75 GHz) zou immers een billijke toegang van de andere operatoren tot die band in het gedrang brengen. Daarom herziet het BIPT het ontwerp van besluit op dit punt en zal het 1 GHz duplex⁸ toewijzen aan Telenet Group in plaats van 2 GHz duplex. Telenet Group zal nog altijd de mogelijkheid hebben om aan het BIPT per geval verbindingen te vragen met bandbreedtes die tot 2 GHz gaan⁹.

6. Samenwerkingsakkoord

Het BIPT heeft overeenkomstig de procedure beschreven in lid 1 en 2 van artikel 3 van het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 het ontwerp van dit besluit overgezonden aan de gemeenschapsregulatoren:

“Art. 3. Elke ontwerpbeslissing van een regulerende instantie die betrekking heeft op elektronische communicatienetwerken wordt door de desbetreffende instantie overgemaakt aan de andere regulerende instanties die zijn opgesomd in artikel 2, 2°, van dit samenwerkingsakkoord.

De regulerende instanties die geconsulteerd worden bezorgen binnen de 14 kalenderdagen hun opmerkingen aan de regulerende instantie die de ontwerpbeslissing heeft overgemaakt.”

Het BIPT heeft een antwoord ontvangen vanwege de CSA, de Medienrat en de VRM die geen bezwaren hebben tegen de beslissing.

7. Besluit

1. De volgende frequentiebanden worden toegewezen aan Telenet Group voor zijn vaste radiocommunicatiestations:

- 1.1. 7540,0-7652,0/7785,0-7897,0 MHz;
- 1.2. 18055,0-18115,0/19065,0-19125,0 MHz;
- 1.3. 22372,0-22484,0/23380,0-23492,0 MHz;
- 1.4. 24773,0-25137,0/25781,0-26145,0 MHz;
- 1.5. 25333,0-25445,0/26341,0-26453,0 MHz;
- 1.6. 28052,5-28220,5/29060,5-29228,5 MHz;
- 1.7. 37338,0-37436,0/38598,0-38696,0 MHz;
- 1.8. 71125,0-72125,0/81125,0-82125,0 MHz.

2. De volgende frequentiebanden worden toegewezen aan Proximus voor zijn vaste radiocommunicatiestations:

- 2.1. 17837,5-18002,5/18847,5-19012,5 MHz;
- 2.2. 18126,5-18676,25/19136,5-19686,25 MHz;

⁸ 71125,0-72125,0/81125,0-82125,0 MHz (zie punt 1.8 van deel 7).

⁹ Door gebruik te maken van de band van 1 GHz die toegewezen is aan Telenet Group en de aangrenzende band van 1 GHz, die een band zou zijn die onder verschillende gebruikers wordt gedeeld.

2.3. 37674,0-37898,0/38934,0-39158,0 MHz¹⁰.

3. De volgende frequentiebanden worden toegewezen aan Orange Belgium voor zijn vaste radiocommunicatiestations:
 - 3.1. 14500,0-14620,0/15230,0-15350,0 MHz;
 - 3.2. 25165,0-25333,0/26173,0-26341,0 MHz;
 - 3.3. 31815,0-31927,0/32627,0-32739,0 MHz;
 - 3.4. 37506,0-37562,0/38766,0-38822,0 MHz.
4. Het op de markt brengen van apparatuur voor straalverbindingen die in de band van 24500,0-26500,0 MHz werkt en die bestemd is om te worden gebruikt in België, is verboden vanaf 10 januari 2019.
5. Radio-interface E18 (V.3.1), bijgevoegd bij het besluit van de Raad van het BIPT van 30 juli 2018 *met betrekking tot de radio-interfaces voor de digitale straalverbindingen* wordt opgeheven op de datum van publicatie van dit besluit op de website van het BIPT.
6. Radio-interface E18 (V.3.2), bijgevoegd bij dit besluit, treedt in werking de dag van publicatie van dit besluit op de website van het BIPT.

8. Beroepsmogelijkheden

Overeenkomstig artikel 2, § 1, van de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector hebt u de mogelijkheid om tegen dit besluit beroep in te stellen bij het Marktenhof, Poelaertplein 1, B-1000 Brussel. Het beroep wordt, op straffe van nietigheid die ambtshalve wordt uitgesproken, ingesteld door middel van een ondertekend verzoekschrift dat wordt ingediend ter griffie van het hof van beroep van Brussel binnen een termijn van zestig dagen na de kennisgeving van het besluit of bij gebreke aan een kennisgeving, na de publicatie van het besluit of bij gebreke aan een publicatie, na de kennisname van het besluit.

¹⁰ Proximus moet een verbinding in Aarlen beschermen, waarvan de karakteristieken zullen worden verstrekt door het BIPT.

Het verzoekschrift bevat op straffe van nietigheid de vermeldingen vereist door artikel 2, § 2, van de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector. Indien het verzoekschrift elementen bevat die u als vertrouwelijk beschouwt, dan moet u dat uitdrukkelijk aangeven en op straffe van nietigheid, een niet-vertrouwelijke versie van dat verzoekschrift indienen. Het Instituut publiceert op zijn website het verzoekschrift dat door de griffie van het gerecht genotificeerd is. Elke belanghebbende partij kan in de zaak tussenkomen binnen dertig dagen na deze publicatie.

Axel Desmedt
Lid van de Raad

Jack Hamande
Lid van de Raad

Luc Vanfleteren
Lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
Voorzitter van de Raad

Bijlagen. Specificatie van radio-interface E18

BELGIË	Radio-interface Specificatie	Digitale Straalverbindingen 26 GHz	E18	V.3.2 - 03/12/2018
--------	------------------------------	------------------------------------	-----	--------------------

	Nr	Parameter	Beschrijving	Opmerkingen
Normatief gedeelte	1	Radiocommunicatiedienst	Vast	
	2	Toepassing	Punt-tot-punt	
	3	Frequentieband	24.5-26.5 GHz	
	4	Kanaalindeling	CEPT ERC/REC 13-02 Annex B 3.5/7/14/28/56/112 MHz	
	5	Modulatie / Bezette bandbreedte		
	6	Richting / Scheiding	1008 MHz	
	7	Zendvermogen / Vermogensdichtheid	Het operationele e.i.u.v. zal worden bepaald op basis van het minimumvermogen dat nodig is om te voldoen aan de vermogensdoelstellingen en zal worden gespecificeerd als een vergunningsvoorwaarde.	
	8	Regels inzake kanaaltoegang en -bezetting		
	9	Vergunningsstelsel	Individuele vergunning vereist	
	10	Extra essentiële eisen		
	11	Veronderstellingen inzake frequentieplanning	Radiosystemen die voldoen aan ETSI-categorie 2 of meer wat betreft spectrumefficiëntie mogen worden gebruikt in deze band. Voor nieuwe vergunningen moet het antennepatroon van categorie 3 of beter zijn, en het stralingspatroon zoals bepaald in ETSI-norm EN 302 217-4.	
Informatief gedeelte	12	Geplande wijzigingen		
	13	Referentie	EN 302 217-2 EN 302 217-4	Uitsluitend de versie(s) vermeld in de meest recente lijst geharmoniseerde normen onder de RED-richtlijn zoals gepubliceerd door de Europese Commissie in het PB van de EU kan (kunnen) worden gebruikt om vermoeden van overeenstemming te genieten.
	14	Notificatienummer		
	15	Opmerkingen	Klasse 2 volgens de Beschikking 2000/299/EG	Het op de markt brengen van apparatuur voor straalverbindingen die in de band van 24500,0-26500,0 MHz werken en die bestemd zijn om te worden gebruikt in België, is verboden vanaf 10 januari 2019.